

Motion

1978/79:2065

av Marianne Stålberg m. fl.
om regionalpolitiska åtgärder i Jämtlands län

Skogslänet Jämtland–Härjedalen ligger inom Norrlands inland, ett län vars utveckling eller problem sällan utgör förstasidesnyheter i dagspressen: inga stora branschkriser eller nedläggningar som berör tusentals människor, men inte heller nyetableringar eller expansioner av den storleksordningen. Jämtlands län genomgår en långsam avveckling. Befolkningen minskar i de flesta kommunerna, ålderssammansättningen försämras, förtidspensioneringen är redan rekordhög, och industrin har ständig lågkonjunktur.

Statsmakterna har hittills vidtagit en del generella åtgärder – via bl. a. de regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska stöden – för att förbättra förhållandena i de nordligaste skogslänen. Dessa åtgärder har förvisso haft viss effekt, men genom deras generella utformning har de inte kunnat fånga upp de specifika problem och utvecklingsmöjligheter som detta "inlandslän" besitter.

För att något belysa förhållandena redovisas vissa statistiska uppgifter nedan.

Allmänt

Jämtlands län är till ytan 6 000 m² större än Danmark. Tätortsgraden är däremot den lägsta i landet, endast 60 %. Det bor två invånare per km². Människorna har långt till varandra, till arbetsplatser och till service. Som exempel kan nämnas avståndet till närmast akutsjukhus, som redovisades i den nyligen avgivna kommunalekonomiska utredningen.

Landstingsområde	Antal akutsjukhus i området	Andel av befolkningen (%) som bor på ett avstånd från akutsjukhus överstigande	
		3 mil	6 mil
Uppsala län	3	10	1
Södermanlands län	3	3	0
Östergötlands län	4	10	0
Jönköpings län	4	17	0
Kronobergs län	2	33	0
Kalmar län	3	32	0
Gotlands län	1	32	3
Blekinge län	2	0	0
Kristianstads län	4	5	0
Malmöhus län	5	3	0

Landstingsområde	Antal akutsjuk- hus i området	Andel av befolkningen (%) som bor på ett avstånd från akutsjukhus överstigande	
		3 mil	6 mil
Hallands län	2	11	0
Göteborgs och Bohus län	3	17	4
Älvsborgs län	4	7	0
Skaraborgs län	3	7	0
Värmlands län	5	27	2
Örebro län	3	14	0
Västmanlands län	4	2	0
Kopparbergs län	4	21	3
Gävleborgs län	5	22	3
Västernorrlands län	4	24	7
Jämtlands län	1	56	37
Västerbottens län	3	43	11
Norrbottnens län	6	33	18

Tabell 1 (Hämtad ur SOU 1977:78)

Andel av befolkningen som bor på ett avstånd överstigande 3 resp. 6 mil från akutsjukhus (region-, läns- eller länsdelssjukhus)

Befolkning

Folkmängden i Jämtlands län nådde sin höjdpunkt år 1953 och uppgick då till 154 000 personer. Under 1960-talet kom den stora flyttvågen, som för Jämtlands län innebar en befolkningsminskning med över 22 600 människor till 131 400. Detta blev i många avseenden en katastrof. De som flyttade var människor i produktiva åldrar, medan ett stort antal åldringar blev kvar. Befolkningssammansättningen försämrades avsevärt. I dag uppgår andelen personer över 65 år till en fjärdedel av befolkningen i vissa kommuner, men det finns också exempel på kommuner där hälften av alla människor är pensionärer.

Invånarantalet år 1977 var 134 000. Det är dock fortfarande endast Östersund som har ett födelseöverskott, medan länet i sin helhet har ett födelsenetto på - 320. Det är således ett blygsamt inflyttningsnetto som i dag balanserar invånarantalet.

Det flyttningsöverskott som länet haft under 1970-talet tenderar nu att mattas, och det finns uppenbara risker att detta t. o. m. helt försvinner. Långtidsutredningen kalkylerar med ett kraftigt efterfrågeöverskott på arbetskraft i Mälardalen och Sydostsverige redan om ca 5 år, en situation som liknar den under 1960-talet. De konsekvenser som detta kan få för länet torde vara uppenbara. Med den sneda åldersfördelning som Jämtlands län har kommer en ny utflyttningsvåg att vara förödande. Följande räkneexempel kan illustrera detta.

Om man gör det antagandet att flyttningarna till och från länet kommer att bli lika stora, dvs. nettoflyttningen är lika med noll, så kommer *länet att fram*

till år 2000 minska med närmare 12 000 personer detta under förutsättning att åldersstrukturen på flyttarna förblir densamma som hittills, dvs. att det är ungdomar som flyttar härifrån.

Ekonomi

En kommuns skatteunderlag är av grundläggande betydelse för dess ekonomi. Skatteunderlaget per invånare (skattekraften) anses därför som den mest användbara graderingsnormen vid jämförelser mellan olika kommuners skattetryck och ekonomiska belastning.

Med skatteunderlag menas totala antalet skattekrönor i en kommun ett visst bestämt år.

Med skattekraft menas skatteunderlaget, sådant detta konstaterats vid den årliga taxeringen, dividerat med antalet invånare den 1 januari taxeringsåret. Skattekraft = antalet skattekrönor per invånare.

Jämtlands län hade 1978 den näst lägsta skattekraften av samtliga län i riket; endast Gotlands län uppvisar en klart lägre skattekraft.

En följd av detta är att länet har den näst högsta kommunala utdebiteringen i riket; endast Kalmar län har en högre utdebitering.

Sysselsättning och arbetsmarknad

Jämtlands län har bottennotering även när det gäller sysselsättning. Länet har nämligen lägsta sysselsättningsgraden i hela landet. Man har inte ens sysselsättning åt de få människor som bor här. än mindre kan man hoppas på att åstadkomma arbeten som gör att befolkningen ökar i framtiden.

Länet har dessutom den klart största andelen förtidspensionärer i landet, ca 5,25 %. Detta kan jämföras med Västerbotten 4,23 %, Västernorrland 4,13 % och Norrbotten 4,0 %.

Förvärvsfrekvenser (20-w tim/vecka)

16-w år	1970	1975
Jämtlands län		
Män	62,8	60,5
Kvinnor	31,8	37,4
Båda	47,6	49,2
Riket		
Män	70,6	68,7
Kvinnor	38,0	42,2
Båda	54,1	55,2

16-24 år

Jämtlands län		
Män	44.9	54.3
Kvinnor	37.2	46.4
Båda	41.3	50.6
Riket		
Män	53.5	58.7
Kvinnor	46.5	52.3
Båda	50.1	55.6

Eftersläpningen när det gäller yrkesverksamhetsgraden kvarstår. Den utjämnning av obalansen mellan olika landsdelar som eftersträfvats under många år har inte slagit igenom i Jämtlands län. Följande tabell visar att männen i Jämtlands län har arbete i betydligt lägre utsträckning än i övriga län. Detsamma gäller även för kvinnorna.

För att nå upp till den genomsnittliga yrkesverksamheten i riket skulle det behövas ett *tillskott av 7 500 arbetstillfällen* i Jämtland (enl. FoB -75).

Män och kvinnor i åldern 16-år efter sysselsättning 20-w tim

Län	Män 16-w år	Därav förvärvs- arbetande 20-w tim i %	Kvinnor 16-w år	Därav förvärvs- arbetande 20-w tim i %
Stockholm	559 200	71	615 100	50
Uppsala	86 400	68	89 800	42
Södermanland	96 400	69	97 600	41
Östergötland	148 700	70	153 000	41
Jönköping	115 400	71	117 900	39
Kronoberg	66 500	68	65 100	39
Kalmar	94 800	67	94 400	37
Gotland	20 900	68	21 000	42
Blekinge	60 400	68	60 300	39
Kristianstad	105 500	69	106 500	40
Malmöhus	282 200	69	300 400	45
Halland	84 200	71	83 900	39
Göteborgs och				
Bohus	277 100	68	287 800	42
Älvsborg	159 900	71	161 900	43
Skaraborg	102 200	71	101 300	38
Värmland	112 500	67	113 200	39
Örebro	105 700	68	109 200	40
Västmanland	99 800	72	99 000	42
Kopparberg	111 000	67	111 000	36
Gävleborg	115 900	66	116 100	37
Västernorrland	105 700	64	106 200	38
Jämtland	54 100	60	52 200	37
Västerbotten	92 800	65	91 200	39
Norrbotten	102 800	67	98 200	38
Hela riket	3 160 100	69	3 252 400	42

Genomsnittligt antal sysselsatta i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder 1978

	Länet	% av befolkn. 15-64 år	Riket	% av befolkn. 15-64 år
Beredskapsarbete	1 032	1,23	44 045	0,83
Arkivarbete	340	0,41	15 345	0,29
Skyddat arbete	715	0,85	17 145	0,32
Halvskyddat arbete	265	0,32	11 363	0,22
Arbetsmarknads- utbildning (inkl. företags- utbildning)	1 632	1,95	85 500	1,62
	3 984	4,76	173 398	3,28

Genomsnittligt antal vid månadsskiftena kvarstående utan arbete

	Män	Kvinnor	Samtliga	% av befolkn. 15-64 år 1977-12-31
Juli 1977- Juni 1978				
Jämtlands län	858	694	1 552	1,85

	Män	Kvinnor	Samtliga	% av befolkn. 15-64 år 1977-12-31
Januari- December 1978				
Jämtlands län	994	742	1 734	2,07

Den andel av befolkningen i åldern 15-64 år som var sysselsatt i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder 1978 var för alla olika åtgärder större i Jämtlands län än riksgenomsnittet.

Beträffande skyddat arbete var andelen mer än *dubbelt så hög* som riksgenomsnittet.

Utan dessa arbetsmarknadspolitiska åtgärder skulle således arbetslösheten i länet vara betydligt större.

Beträffande antalet arbetssökande utan arbete per ledig plats kan noteras en ökning totalt sett från 1,43 sökande per plats i maj 1978 till 2,86 sökande per plats i december 1978. Antalet arbetssökande utan arbete har ökat något, medan antalet lediga platser nära nog halverats under perioden.

Siffrorna för de vid månadsskiftena kvarstående utan arbete har ökat något från perioden juli 1977-juni 1978, till januari-december 1978.

Näringsliv

Allmänt

För att belysa näringslivsutvecklingen i Jämtlands län mellan 1965 och 1975 kan följande nämnas. 1965 sysselsatte jord- och skogsbruket ca 16 000 människor. 1975 var siffran nere vid 7 000. Inom den offentliga sektorn ökade antalet anställda från 9 000 till 14 000 och inom industrin från 7 000 till 10 000 under samma period.

1975 upphörde industritillväxten i länet, medan rationaliseringen fortgår alltjämt inom skogs- och jordbruket. För att fånga upp dessa rationaliseringar krävs det att flera jobb tillskapas inom såväl industrin som den offentliga sektorn.

Förvärsarbetande (20-w timmar) befolkning efter näringsgren i Jämtlands, Västernorrlands och Norrbottens län samt i hela riket 1975

Näringsgren	Jämtland %	Västernorrland %	Norrbotten %	Riket %
Jord- och skogsbruk	14,0	7,5	10,5	6,4
Tillverkningsindustri	18,9	28,0	26,1	30,0
Byggnadsverksamhet	11,0	9,5	9,6	8,0
Varuhandel	13,8	14,0	12,6	14,2
Samfärdsel, post, tele	7,9	8,7	7,3	7,2
Privata tjänster	3,3	7,6	3,7	5,7
Offentlig förvaltning	31,2	27,9	30,0	28,4
	100,0	100,0	100,0	100,0

Jämtland har den näst lägsta industrialiseringsgraden i landet; endast Gotland har lägre. De areella näringarna har fortfarande en stor betydelse.

Den relativt stora andelen sysselsatta i byggnadsverksamhet 1975 förklaras av en omfattande anläggningsverksamhet inom bl. a. vattenkraftsektorn.

Dagsläget är däremot annorlunda, vilket byggarbetslöshetsstatistiken visar.

Jämtlands län toppar nu även arbetslöshetsstatistiken inom byggbranschen. 15,2 % av länets byggnadsarbetare är registrerade som arbetslösa. Därmed har man passerat Norrbotten, som tidigare har framhållits som det verkliga krislänet. Norrbotten har nu en arbetslöshet om 13,1 %. (Totalt i landet ligger arbetslösheten på sju procent.)

Industri

Sysselsättningen inom industrin i Jämtlands län 1965–1976 har relativt sett ökat mest i landet (89 %) men sysselsätter trots detta bara 7 800 personer, varför länet förutom Gotland är det minst industrialiserade i landet. Industrin inom länet karakteriseras dessutom av en stor råvarubaserad industrisektor

och en liten konkurrensutsatt förädlingsindustri och får därmed anses ha en ogynnsam industrisammansättning. Inom länet är dessutom många personer sysselsatta inom jord- och skogsbruket.

Orsakerna till den låga industrialiseringsgraden är bl. a.:

- avsaknad av industritradition
- mångsidig men splittrad branschstruktur
- brist på riskvilligt kapital – "ständig lågkonjunktur"
- låg exploatering/utveckling av naturtillgångar
- de regionalpolitiska stöden gynnade i första hand befintlig industri
- avsaknaden av nyetablerade industrier i länet gör att effekterna av de regionalpolitiska stöden är begränsade

Skogsbruk och skogsindustri

Skogsbruk och träbearbetande industri har sedan lång tid tillbaka haft stor betydelse för länets näringsliv och för sysselsättningen.

Skogsbruket har varit en av länets basnäringar. Trots en omfattande rationalisering av det skogliga arbetet utgör skogsbruket en betydelsefull bas för sysselsättningen. I dag sysselsätts ca 3 400 personer i skogsbruksarbete.

Skogsindustrin i länet domineras av ett stort antal mindre företag, främst sågverk. År 1977 fanns i länet ett 40-tal sågverk och ett 10-tal företag som tillverkar trähus eller komponenter därtill. Länet har två spånskiveindustrier, en träfiberfabrik och en massafabrik. Därtill kommer ett 50-tal företag inom snickeribranschen och liknande som driver verksamheter som är baserad på träråvara.

Totalt beräknas ca 2 600 personer ha sin sysselsättning i trä- och massaindustrin och utgör därmed ca 30 % av den totala industrisysselsättningen i länet. I många av länets kommuner är denna andel högre, och i många orter utgör denna industrigren en av de få sysselsättningskällor som finns att tillgå. I vissa fall är hela samhällen helt beroende av en enskild fabrik (t. ex. Pilgrimstad och Hissmofors).

Skogsbruket och skogsindustrin är således mycket viktiga för länets fortsatta utveckling. I länet anses det därför vara av yttersta vikt att denna industri vidareutvecklas och förstärks. Ett sådant utvecklingsarbete ställer dock stora krav på en aktiv insats från berörda företag, länsorgan, fackliga organisationer och kommuner. Det är uppenbart att det behövs särskilda ekonomiska insatser från statens sida i form av såväl projektmedel som genomförandemedel för att utveckla företagen i länet.

Länet har av tradition i hög grad varit en leverantör av virkesråvara till kustindustrin i Västernorrlands län dit merparten av den årliga virkesfångsten gått. Någon förändring i det avseendet har inte inträtt trots att de transportekonomiska förutsättningarna förändrats till länets fördel genom att flottningen upphört i alla floddalar utom i Ångermanälven. Snarare har

beroendeförhållandena förstärkts genom en alltmer ökande kapitalbindning till stora anläggningar i kustregionen. I dag exporteras ca 80 % av virkesråvaran till Norrlandskusten.

Under 1970-talet har en ny intressent dykt upp på den jämtländska virkesmarknaden genom att norska virkesförbrukare gått in och skaffat sig råvara, främst i länets västliga delar. I dag exporteras ca 5-10 % av råvaran till norska industrier, främst då till norska skogsindustriernas anläggningar i Skogn. Den volym som under tidigare år gått till norsk skogsindustri har givetvis inneburit att aktiviteten inom främst det enskilda skogsbruket ökat i de områden som under många år legat i den s. k. nollzonen för ekonomiskt försvarbart skogsbruk. Detta har fått positiva effekter för sysselsättningen lokalt i dessa områden.

En fortsatt ökning av råvaruexporten kommer emellertid att allvarligt försvaga den redan i dag begränsade råvarubas som länets skogsindustri arbetar inom. Länsstyrelsen i länet har därför i Länsprogram 1974 understrukit det angelägna i att exporten till Norge inte utökas över nuvarande nivå. Sedan några år tillbaka upplever främst länets skogsindustri problem med råvaruanskaffningen, främst då de s. k. köpsågverken. Den hårdnande konkurrensen om skogsråvaran kan komma att få negativa konsekvenser för länets industrier som mot bakgrund av storlek och utvecklingsgrad i allmänhet får anses vara mer priskänslig än industrier i andra delar av landet.

I det avtal som träffats på regeringsnivå mellan Sverige och Norge angående det s. k. Volvoavtalet om ett vidgat svenskt-norskt industri- och energisamarbete förekom även diskussioner om leveranser av skogsråvaror från Sverige till Norge. Det har i pressen nämnts silfror om en nettoexport till Norge på ca 2 miljoner m³ årligen. De regioner som främst kommer att drabbas är Värmlands och Jämtlands län.

En ökad virkesexport får bedömas vara helt orealistisk med hänsyn till den nu rådande råvarusituationen i länet. Om Jämtland skulle svara för hälften av ökningen av exporten (1,5 miljoner m³) skulle man i ett slag slå undan hela den råvarubas som länets industrier baserar sin verksamhet på. Detta skulle få katastrofala följder för länet.

Om det i tolkningen av avtalet från norsk sida ställs krav på ett utbyte av timmer mot olja kommer det att bli svårt för länet att hävda sina intressen.

Jordbruk

I länet har som ett led i uppföljningen av Länsprogram 1974 ett handlingsprogram för jordbruket i länet utarbetats. Programmet visar att det i länet finns goda möjligheter att ge jordbruket en positiv utveckling. Som en uppföljning av detta program har även en trädgårdsutredning utarbetats. Programmet för jordbruket och trädgårdsnäringen visar att det finns en icke

obetydlig sysselsättningspotential i dessa näringar och att en sådan utveckling även skall kunna ske i länets mera glesbefolkade delar.

I utredningen har beräknats att sysselsättningen i jordbruket skulle ökas med 1 700 årsverken jämfört med den beräknade spontana utvecklingen fram till år 1990. Denna utveckling bedöms vara nödvändig för att jordbruket skall kunna bibehållas i länets ytterområden. Därtill skulle detta få positiva effekter inom transport- och servicesektorn och inte minst inom förädlingsindustrin i länet.

I den trädgårdsutredning som utarbetats inom ramen för projektorganet Aktion Z:s verksamhet visas att det även inom trädgårdsnäringen finns ett visst marknadsutrymme som bör utnyttjas. Det är svårt att mer exakt uppskatta de sysselsättningsmässiga konsekvenserna. Det torde dock vara möjligt med en utökning av trädgårdsnäringen som skulle kunna ge ett tillskott på ett 60-tal årsarbetstillfällen. Dessa möjligheter måste tillvaratas.

Ett genomförande av bl. a. dessa utredningars intentioner kräver väsentligt utökade resurser och ett brett engagemang inom myndigheter och organisationer. Det gäller även att man är överens om målen för utvecklingen.

Den remissomgång som följde jordbruksutredningens förslag visade entydigt att man i länet delade utredningens intentioner och programförslag. Goda förutsättningar finns således för ett aktivt genomförandearbete. Men för detta fordras det ett ökat statligt engagemang i form av ekonomiska resurser till länet.

Lokaliseringsstöd

Följande diagram visar den sysselsättningseffekt som lokaliseringsstödet beräknats ge upphov till. Som jämförelselän har Västernorrland tagits. Noteras kan att större delen av Västernorrlands län hör till det *yttre* stödområdet, medan hela Jämtlands län hör till det *inre* stödområdet.

Beräknat sysselsättningstillskott (antal arbetstillfällen)

	1965-1972	1973-1977	1965-1977
Jämtlands län	2 100	1 200	3 300
tillskott/år	262	240	254
Västernorrlands län	3 150	2 400	5 550
tillskott/år	394	480	427

Tillskottet i Västernorrlands län har beräknats vara betydligt större än i Jämtlands län (beräkningarna grundar sig på vad lokaliseringsstödsföretagen uppgivit vid ansökningstillfället). Vidare kan noteras att det årliga tillskottet i Jämtlands län sjunkit den senare tidsperioden.

Förhållandet lokaliseringsstöd/sysselsättnings tillskott

	1965-1972	1973-1977	1965-1977
Jämtlands län	64 000 kr.	220 000 kr.	121 000 kr.
Väster-norrlands län	110 000 kr.	135 000 kr.	120 000 kr.

Källa: AMS-meddelande 1978.15

Diagrammet ovan beskriver vad varje arbetstillfälle "kostat" i lokaliseringsstöd. Den uppseendeväckande högre kostnaden i Jämtlands län under perioden 1973-1977 torde bero på att en ökad andel av lokaliseringsstödet utgått till företag i turismnäringen, där den *direkta* sysselsättningseffekten är förhållandevis lägre än i industriföretag.

Länsaktiviteter i syfte att åstadkomma ökad sysselsättning inom Jämtlands län

Länsmyndigheterna och landstinget har alltsedan slutet av 1960-talet bedrivit näringspolitiska aktiviteter i olika organisatoriska former. Verksamheten har främst varit inriktad på olika kampanjer och informationsåtgärder i syfte att öka sysselsättningen i länet och förbättra kunskapen om länets arbetsmarknad och dess utveckling hos centrala myndigheter och beslutsfattare.

Våren 1976 startades en särskild aktivitet "Aktion Z", som pågått under en tvåårsperiod. "Aktion Z" var en särskild kraftansträngning, en resurskoncentration från länets olika myndigheter, landstinget, kommunerna, näringslivet, de fackliga organisationerna med syfte att ta till vara idéer, projekt och den potential i övrigt för ökad sysselsättning som finns i länet.

Inom "Aktion Z" har man gått igenom område för område i länet och inventerat vilka sysselsättningsmöjligheter som ligger i de olika näringarna och vilken utvecklingspotential de befintliga företagen har. Man kunde inom projektet konstatera att på grund av den låga industrialiseringsgraden som länet har, bristen på riskvilligt kapital, avsaknaden av större industrier med utvecklingspotential och slutligen de begränsade personella resurser som finns tillgängliga är det endast marginella ökningarna i sysselsättningen man kan åstadkomma. Länet egna resurser räcker helt enkelt inte till för att lösa de stora problemen som länet i dag brottas med. Man kan inte ens hejda den alltmer negativa utvecklingen.

Sammanfattning

Utvecklingen under senare år med en allmän uttunning av det regionalpolitiska stödet och allt större näringspolitiska och andra insatser i områden och orter utanför stödområdet inger därför anledning till stor oro. Risk föreligger därmed enligt vår mening att länet i allt högre grad hänvisas till egna resurser för att lösa de problem som tidigare berörts. Att dessa resurser

långt ifrån är tillräckliga har man kunnat konstatera av erfarenheter från "Aktion Z" och liknande aktiviteter.

Jämtlands län, men även de andra nordliga länen, besitter stora naturtillgångar i form av mineralfyndigheter, skogsråvaror, torvmossor m. m. – naturtillgångar som i dag i liten omfattning exploateras och i ännu mindre grad förädlas. Från dessa områden går råvaran till landets mera industrialiserade delar för bearbetning. Virket och flisen går till kusten, torven och mineralfyndigheterna förblir outnyttjade. Man har inte ansett det vara tillräckligt lönsamt att förlägga t. ex. massafabriker och flisanläggningar i inlandet.

Att länet med sina i många stycken utvecklingsbara tillgångar som skogsråvara, malm, energiråvaror m. m. skall klara de långsiktiga problemen i länet förefaller enligt vår mening inte möjlig. En uppenbar risk föreligger också att det nödvändiga handlingsutrymmet för framtiden går förlorat i avvaktan på att dessa naturtillgångar skall kunna tas till vara.

Akuta branschkriser har under senare år i allt överskuggat den allvarliga och långsiktiga försämringen av levnadsvillkoren för människorna i ett län som Jämtland.

Vi menar att med den negativa utveckling som länet har och det redan i många stycken katastrofala läget – beträffande sysselsättningsgraden, förtidspensioneringen, ålderssammansättningen, industrialiseringsgraden, där Jämtlands län har sämst ställt – kräver stora och medvetna insatser från statens sida.

Problemen i Jämtlands län är av djupgående och grundläggande natur, därmed också mer svårbehandlade än de som uppstår vid akuta kriser och för vilka långt större resurser satts in än som någonsin gjorts i detta län.

Sådana åtgärder i andra län är t. ex. tillsättandet av en Norrbottensdelegation, som fått betydande resurser. Vidare har särskilda åtgärder vidtagits i Värmland och Dalarna.

Vi har självfallet inget att erinra mot detta. Vi finner emellertid att än starkare skäl föreligger för kraftfulla åtgärder från statsmakternas sida i Jämtlands län i syfte att komma till rätta med den utomordentligt besvärliga situationen.

Vi kan från länsinnevärnarnas sida inte längre acceptera att länet, som på praktiskt taget alla områden har den besvärligaste situationen, lämnas utanför de speciella åtgärder som vidtagits i andra delar av landet.

Vi kräver ett samlat grepp för att rädda Jämtlands län och kraftfulla insatser från statsmakternas sida.

Det är inte rimligt att befolkningen i länet på de flesta områden skall tvingas leva i en långt sämre situation än landets medborgare i allmänhet.

Ett åtgärdsprogram i syfte att komma till rätta med svårigheterna bör snarast upprättas. Som ett första led i detta föreslår vi

att en särskild Jämtlandsdelegation med företrädare från berörda departement, statliga myndigheter och länet tillsätts och att delegationen måste få

tillräckliga resurser för att kunna arbeta,

att ett särskilt investmentbolag upprättas av typ Dala-invest eller NJA-invest,

att Norrlandsfondens aktivitet inom länet utökas,

att inom regeringens kansli snarast prövas förutsättningarna att till Jämtlands län förlägga statlig eller statsunderstödd verksamhet.

att länsstyrelsens regionalekonomiska enhet, som nu är kraftigt underdimensionerad förstärks så att utvecklingen inom länet kan följas och beskrivas på ett tillfredsställande sätt.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställer vi

att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om åtgärder och förslag som kan lösa de ovan beskrivna regionalpolitiska problemen i Jämtlands län enligt de riktlinjer som anges i motionen.

Stockholm den 25 januari 1979

MARIANNE STÅLBERG (s)

BIRGER NILSSON (s)

SVEN LINDBERG (s)